
IN OTHER WORDS
EN ALTRES PARAULES

IN OTHER'S WORDS
EN PARAULES D'ALTRES

AND OTHER WORDS
I ALTRES PARAULES

Andrea Larrea Lomas

***IN OTHER WORDS
IN OTHER'S WORDS
AND OTHER WORDS***

2014- 2015

Treball Final de Grau
Departament de Pintura.
Línia: P2
Àmbit: Creació Intermedà

Facultat de Belles Arts de Barcelona (UB)

Andrea Larrea Lomas
NIUB 16076266

TUTORA: TERESA BLANCH

RESUM / ABSTRACT

**EN ALTRES PARAULES EN
PARAULES D'ALTRES I ALTRES
PARAULES** és un diàleg, els diàlegs i els
possibles diàlegs al voltant de
l'Impronunciable Intern de les coses;
prenent com espai l'infra-ordinari ,
l'infra –lleugeresa i el doble sentit de les
paraules .

És un prendre consciència de la
percepció, del nostre mirar i veure.

*Les paraules són imatges i les imatges
són paraules.*

Tot té un sentit en el seu sentir

PARAULES CLAU: *metafísica /
llenguatge / espai / percepció / space in
between / corporalitat*

**IN OTHER WORDS IN OTHER'S
WORDS AND OTHER** is a dialogue,
dialogue and possible dialogues around
Unpronounceable Internal of things,
taking the space of the infra ordinary ,
the inframince place and double
meanings of words to take awareness in
perception; that is to say , in the way of
look and see what there are around us,
in the world.

*Words are pictures and pictures are
words.*

Everything has a meaning in tis sense

KEY WORDS: *metaphysical / language /
space / perception / space in between /
corporeality*

ÍNDEX

1. Introducció		
1.1 Interessos i Propòsits		01
2. Al voltant de la cosa		
2.1 <i>L'ocult</i>		10
2.2 <i>_en el devenir</i>		14
2.3 <i>el llenguatge no es transparent</i>		24
3. Girs		
3.1 <i>Acte continu en fer i desfer</i> <i>Who are you?</i>		30
4. La Cosa		
4.1 <i>_en lo habitado</i>		35
5. las palabras hacen mundo?		
5.1 <i>medium things</i>		56
6. Space in Between i La Falta		
6.1 <i>I AM JUST AN IDEA BETWEEN THE TAPE AND THE WALL</i>		64
7. Dintre de		
7.1 La il·luminació		72
7.2 Espai – S que respiren		74
8. Reflexió		77
9. Bibliografia		87

1. INTRODUCCIÓ

1.1 INTERESOS PROPÒSITS

i

M'interessa *l'impronunciable intern* de la topografia del món, per desvetllar la capacitat de persuasió de l'il·legible en el visible o en *la cosa* escrita que es troba en el lliandar *del dir i el mostrar*. A través d'un recorregut físic-conceptualment vàlid, que està orientat a saber veure en el buit dels espais: rastres, siluetes, atmosferes, energies, llums, temps, que passen desapercebuts i que són un focus d'atracció important.

Intento treballar en la pell i els marges de la realitat; movent-me per fulguracions, amb l'objectiu de posar en dubte <<aquesta realitat>> propiciant-ne / construint-ne imatges poètiques que trobo a l'exterior, en allò que m'envolta.

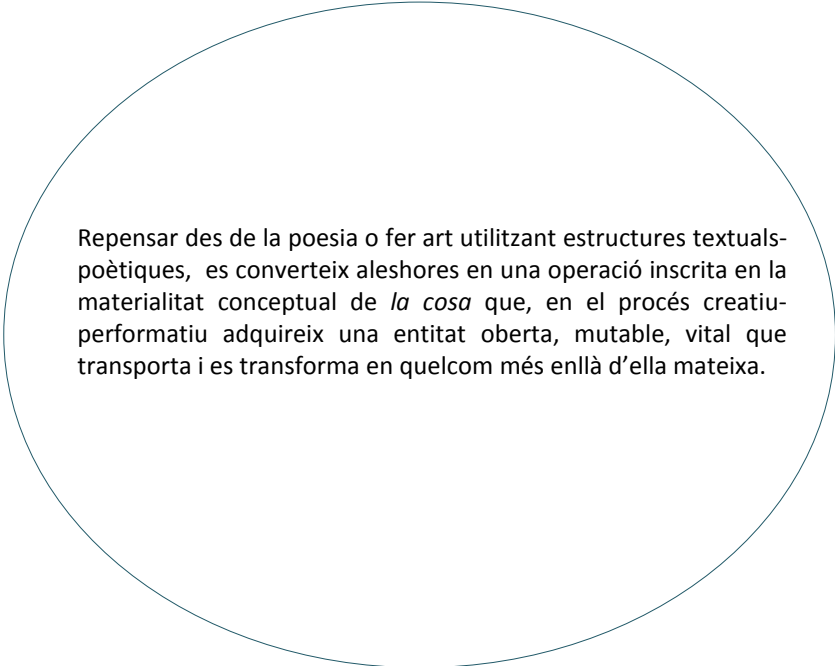
Com a propòsit vull – per un costat- convidar a reflexionar sobre la importància *de l'imperceptible pel fet del qual no ho és en absolut i el vigor del què és lleugeresa**. Per altra banda, sobre aquelles dinàmiques de producció centrades en no realitzar <<res>> més enllà de modificar certs aspectes del que és real. I per últim, voldria fer visible la funció conceptual de la paraula poètica en el llenguatge; contraposant la imatge i la paraula en *l'elaboració* de peces o instal·lacions que defineixen elements estructurats on apareixen capes que multipliquen les possibles lectures. M'interessa canviar la naturalesa de les

paraules fins a mutar-les a quelcom diferent, replantejant des de la paraula i la imatge els sistemes de representació on intento qüestionar, dislocar tot principi normatiu establert; a la fi d'allunyar-nos d'una lectura lineal i tancada. Obligant a mirar – entendre- d'una altra manera.

Faig ús de la transgressió de les estructures textuals del llenguatge que prové de la poesia; essent aquesta mateixa un acte polític, que em permet dissentir; és a dir, em dóna la manera d'oposar-me i oposar-se (des d'ella mateixa) als valors establerts. Subvertir les normes de la gramàtica i els codis del discurs que actuen des de les estructures imperants en l'escriptura <<descriptiva>>. No vull renunciar a l'experimentació i evito caure en desplegaments emocionals d'ingenuïtat o en les facilitats pamfletàries.

La poesia fa de la paraula *un espai* de revelació.

2. AL VOLTANT DE *la cosa*

Repensar des de la poesia o fer art utilitzant estructures textuais-poètiques, es converteix aleshores en una operació inscrita en la materialitat conceptual de *la cosa* que, en el procés creatiu-performatiu adquireix una entitat oberta, mutable, vital que transporta i es transforma en quelcom més enllà d'ella mateixa.

Vull parlar NO des del centre, sinó des dels espais

e s p a i S f r o n t e r s

e s p a i S f r o n t e r s

on domina la *indeterminació* i la *metamorfosis*.

<< El que fa el poema-objecte
brossià és instal·lar-se en el límit
mateix, posant-lo en evidència.
El marc ve donat per al procés
de construcció poètica, que
atorga a l'objecte una existència
escindida. **Es podria dir que
l'objecte internalitza el marc,
que el conté en forma de fissura
en el sentit.** Quan el poema-
objecte se separa de les coses
del món, s' està separant a la
vegada de la cosa que és. **En
aquesta operació, les coses
donen cabuda a la poesia i la
poesia a les coses.**>>

A. Monegal. *La cosa poètica*

Taula
(No em refereixo al nom,
Sinó allò que designa)
Taula
(No em refereixo allò que
designa,
Sinó al nom).

J.Brossa. *ÚS*

1

Escriure -amb / -des de / i a partir de les coses, comporta en conseqüència, una intervenció en l'estructura real; és a dir, en el conjunt de relacions que s'origina. Un reflexió, un discurs sobre el marc teòric.

entre el dintre i el fora.

M'interessa el fet que des de l'acte de parlar moltes vegades ocultem la veritat sota falses paraules; en la màscara del dir; mostrant la veritat només des del gest performatiu, la imatge o la metàfora. Como explicó muy bien Trifón (s. I a. J. C.), cuando se ironiza y se dice lo contrario de lo que se pretende dar a entender, hay que añadir una pizca de «actuación teatral de exhibición de carácter o ética» (*hypókrisis ethiké*) que sea como un guiño dirigido al oyente para hacerle comprender la gracia o el despecho o, en suma, la intención o «voluntad» (*voluntas*) decisiva y final del tropo.

<<Por bien que se diga lo que se ha visto, lo visto no reside jamás en lo que se dice y por bien que se quiera hacer ver, por medio de imágenes, de metáforas, de comparaciones, lo que se está diciendo, el lugar en el que ellas resplandecen no es el que despliega la vista, sino el que define las sucesiones de la sintaxis.>>

*La veritat és paradoxal.
Una afirmació contradictòria.*

J. Riera i Morè . **El límit de l'infinit**

*La veritat no es pot dir, no es pot explicar, no es pot entendre. Només la poesia pot explicar la veritat. "La poesía no solo no es comunicación: es, antes que nada o mucho antes de que pueda llegar a ser comunicada, incomunica, cosa para **andar en lo oculto**"*

H. Bergson . **Materia y memoria**

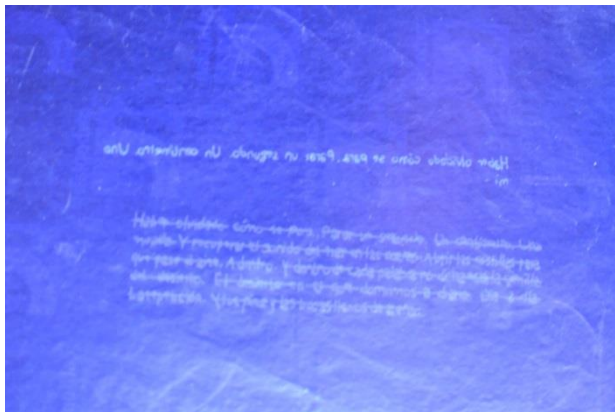
2.1 L' Ocult

S O L O T I E N
E S Q U E S A B
E R V E R Y L E
E R E N T R E L
I N E A S . T O

D O L O I M P O
R T A N T E E S
T A E N L O O C
U L T O .

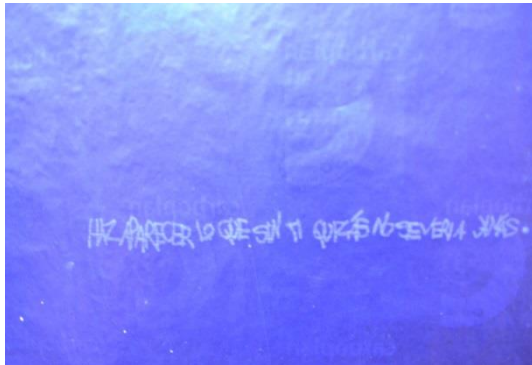
SOLOTIENESQUESABERVER, 2015

*Impressió 21 X 29'7 cm en paper de 80g/m²
Tipografia: Latha 72 cm*

SÈRIE BLUE
Sobre l'ocult, 2015

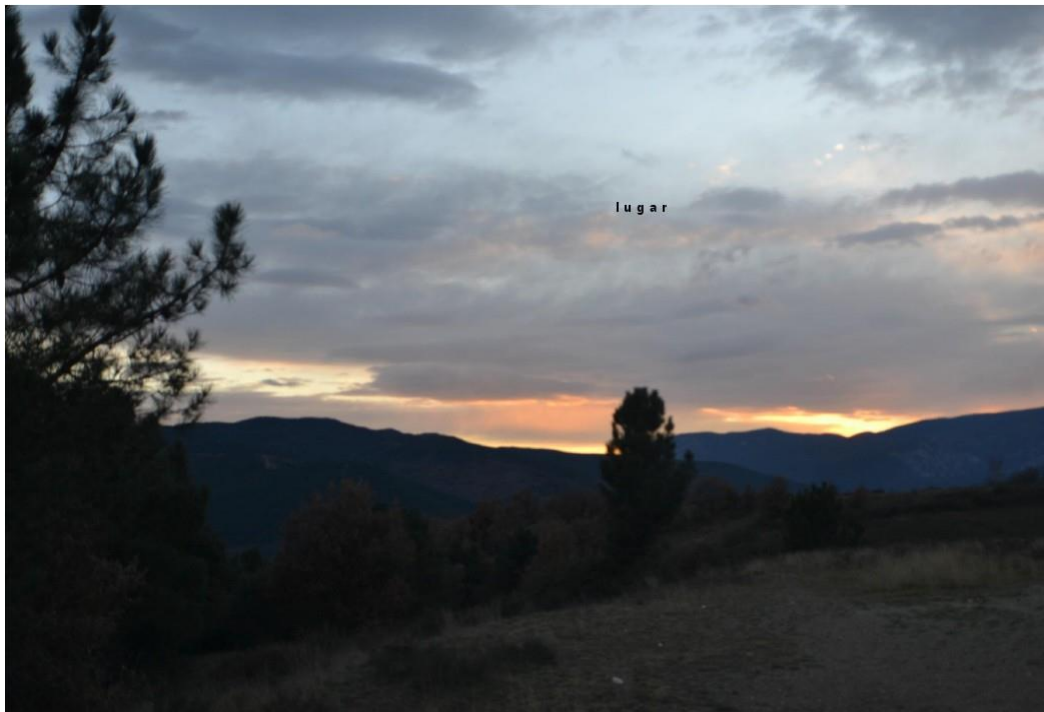
Paper de calcar

Extracció d'algunes pàgines de
(No)flipbook- Haz aparecer
Sobre l'ocult, 2015

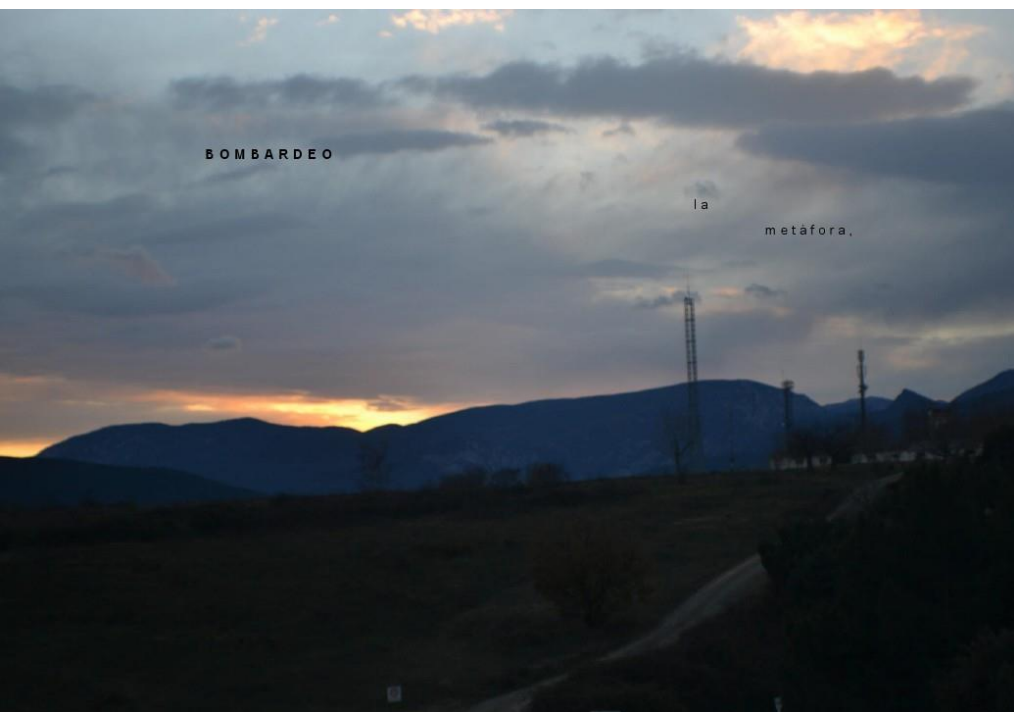
Paper de calcar

2.2_en el devenir

Fragment de la publicació
_en el devenir, 2014 - 2015

algo está en ninguna parte

y tiene color

de ausencia

falso   *entre*
                 y   *palabras*

todo se aclara y se anticipa

a la imagen

_res no és el que sembla

<<essent en tot arreu, no som enlloc >>

<< som esdevenir >>

el nostre { ser }

*<< res no pot ésser per si mateix ...Necessita la relació,
concepció per esdevenir
a dimensional o dimensional,
per unitats, successions >>*

YEAR

MONTH

DAY

2.3

Handwritten notes in cursive script, possibly including the words "Handwritten" and "transparent".

3. G — I — R — S

Podríem dir que el meu procés creatiu és un **procés performatiu** basat en petits girs, [re]col·locacions, insistències constants sobre el doble-sentit de les paraules que es repensen des de si mateixos i es relacionen entre ells fins a configurar el lèxic des del qual treballa; posant l'accent en la xarxa d'interrelacions materials i espirituals-que constitueixen la realitat.

Treballant el cos com a instrument de mediació per a la creació d'imatges; és a dir, **el cos són espais narratius de fragments en moviment.**

Acte continu en fer i desfer són una sèrie de fotografies que sorgeixen dels llibrets <Lo habitado> i que responen a una necessitat de parlar des del mateix cos de construccions o petites escultures en què la flacciditat, els cossos deixats i la sensació de cos – sense identitat; es relacionen amb aquelles fotografies d'elements urbans que passen desapercebuts i / o que són estranyament diferents de com *haurien de ser*.

Es tracten d'un conjunt d'accions quotidianes dutes al límit de les mateixes possibilitats, en què el més important no és qui realitza l'acció; sinó, la manera en què es realitza.

És a dir, el gest com a element d'autenticitat – únic d'aquell ésser.

3.1

1. ***Acte continu en fer i desfer***, 2015
Fotografies

2. ***Who are you?***, 2015
Fotografia

1.

La Cosa

El meu art és estar una mica amb allò sense pretendre ser altra cosa que allò.

És un cúmul de mínims punts rescatats, subvertits i subjectivats.

És l'ínfima cosa, l'ínfima matèria, el detall del tot.

L'ocult i l'error com a forma d'expressions que determinen una autenticitat.

Però, **mai parlo de la cosa en si**, sempre va més enllà.

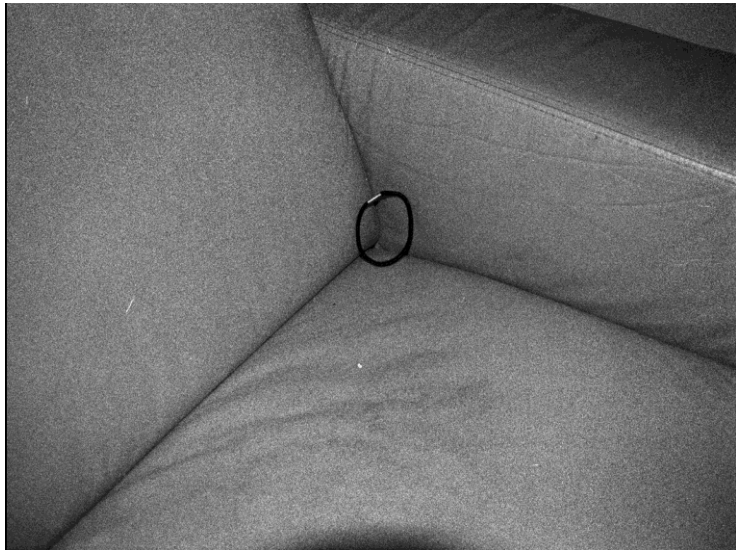
Són múltiples formes de dir el mateix. No centrats en **el què** sinó en **el com**. **Són propostes centrades a donar importància a la percepció, en com mirem a través de la ment;** és a dir, veure i raonar allò que tenim al davant.

Maneres de mirar per dintre, de mirar des del forat; des del punt de confluència entre rectes, interseccions, límits. No de veure tant la cosa en si; sinó de veure la cosa en relació a la resta del seu context. Sentir la seva essència intrínseca, que la fa diferent de la resta i que és el que té d'especial.

Prendre atenció de *l'inframince*; és a dir, de *l'infralleu* com anomena George Perec.

L' escriptor fascinat per «el soroll de fons, la remor de la quotidianitat, això que no percebem mai». Per tot allò que no es pot mesurar, ni pesar, que es troba en el territori del qual no es pot dir, que gairebé no es pot agafar. El que és extremadament subtil.

Per totes aquelles coses que passen desapercebudes.

4.1

_en lo habitado, 2015

*Fotografies realitzades en un
viatge entre Barcelona i
Londres*

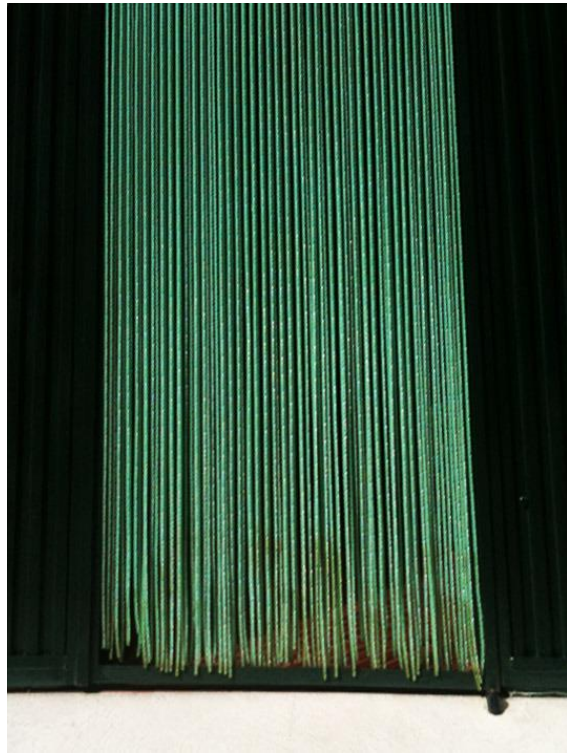

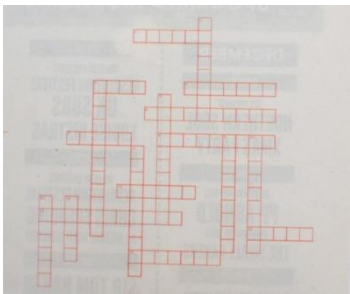

la percepció

la percepció

Les meves investigacions estan centrades en ***la percepció*** i en les problemàtiques que deriven d'ella com és la presentació i formalització de l'obra. No tot ha de tenir un perquè però si, ha de trobar el seu lloc adequat.

la percepció

la percepció

la percepció

la percepció

la percepció

la percepció

DIÀLEG

Únicament origino un *diàleg* sobre altres possibles diàlegs
que és retro-alimenten en parlar
del *què*

des de

- Aflorar *el què*
Flotar en *el què*
A través *del què*
Sentir-*lo*
Qüestionar-*lo*

Fer-*lo* meu. Re fer-*lo*. Mirar-*lo* des d'una nova perspectiva
des d'un angle diferent
en un bucle.
en forma de loop

passar-te tot aquest material de forma codificada,

des de

missatges subliminars,
des d'illes de pulsions
que ressonen dintre d'un discurs
imperatiu epistemològic.

*Perquè parlo de forma complexa de quelcom molt simple però és
en el més simple on recau la complexitat del tot.*

5. Las palabras hacen mundo?

Ser conscient de la bellesa del fracàs, de la història de l'error, de la importància de l'inútil.

Ser

conscient del *nostre cos*

*de com passa l'aire pel nas,
de què el nas en el seu interior té pell i
membranes.
Que rere el coll, a la nuca, hi ha un espai que
reclama obertura.
De com parlen els òrgans.*

*Ser conscients del fet que tot forma part d'una única i
mateixa pell. Que cada moviment origina el buit i el replec
d'un altre espai reclamat.*

d'ells,

Meu

Vull sentir el món en el propi cos.

Cos corporal

de pensament

físic i

de les coses

teu

de l'espai en blanc, de la llum i de l'energia.

L'art és cos i psique en mesura en què es basa en l'experiència de l'individu que el produeix. Tot té presència i té concepte o almenys és un espai de recollida.

Aquests petits girs corporals, mentals que adquireixo com a meus i que provenen de llocs molt diversos; són la matèria prima que utilitzo per configurar la meva sintaxi. Són idees que he escoltat i he internalitzat.

Són parts d'un mateix que estan arrelades al més pur inconscient a la manera en com et comuniqués amb la resta, en com perceps les coses, en com fas una lectura del que t'envolta.

*“Mi obra es mi
cuerpo, mi cuerpo es
mi obra”*

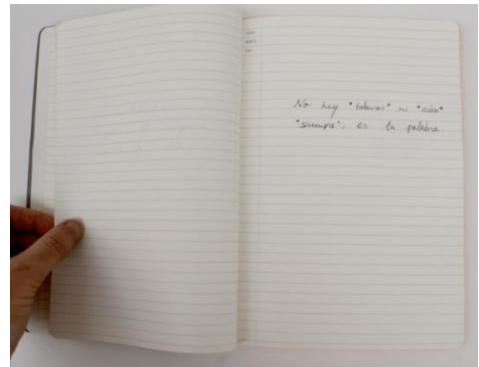
Helena Almeida

*Hara de
kangaenasai,
“por favor, piensen
con el vientre”*

Tao Te Ching

Crec en l'energia de les coses, en la [cor] relativitat, simultaneïtat, en els reversos i utilitzo els objectes i el llenguatge per parlar-ne; per tal de donar lloc al no conegut – sense confondre-ho amb el desconegut.

El material conté minucioses capes de significat que és interessant treballar, manipular, donar-li la volta. I passo l'estona fent aquests petits girs. Petits. Mínims, per tal de fer-ho arribar de manera diferent. Modificant el *sempre* en una permanència dinàmica. Entre el que és residual i el que encara no ho és. *Sempre* és però cada cop diferent, varia, transmuta i es canvia. Són tots aquests petits girs els que vull rescatar a través de l'ús de la física conceptual **en l'ús de la textualitat**.

No hay *todavía* ni *aún*
siempre, es la palabra.

YEAR

MONTH

DAY

física conceptual
tot de un senti+
sentir

Typography need not only be visible and legible.

Typography needs to be audible.

Typography needs to be felt.

*Typography needs to be **experience.***

L'absolut no és vàlid.

<però poques vegades l'obra és autobiogràfica,
en el millor dels casos podríem dir-ne

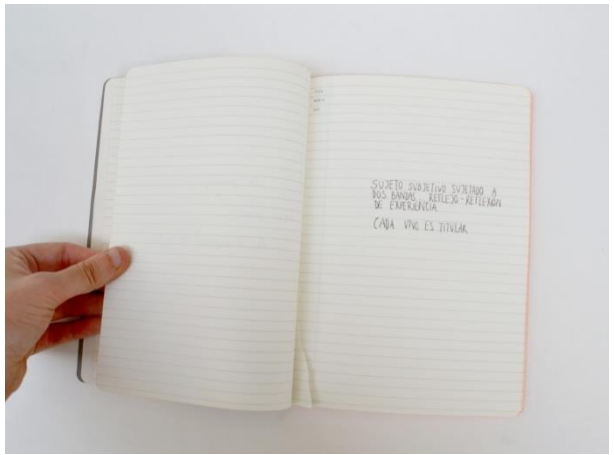
autogràfica>

Ignasi Aballí

5.1

Extracció d'algunes pàgines
de ***medium things***, 2015

espacio concreto
pasaje de ambigüedad.
de posibilidad.
de miedo
de valentía

espacio inmaterial
espacio inmaterial.

I can not understand myself

It can not understand my right

right hand ^{my right}
hand
hand
right hand

6. Space in Between i la Falta

La falta com a error, empremta o rastre les podem entendre com una cosa positiva. La falta fa vigent la permanència, és a dir, l'estança fixa en un lloc. Aquesta falta/error/rastre-empremta es troba en un vaivé constant en l'espai que creix i es desenvolupa entre ell- Podríem anomenar-lo com L'espai *in between*; és a dir, l'espai *d'enmig com espai negatiu. Com a espai vital que es crea, que resideix, que hi ha* entre els objectes. (Els espais en blanc).

Una altra manera d'expressar aquest espai és a través **Ma**; és un terme japonès que podria traduir-se com a pausa / espai / obertura / interval / forat / esclatxa. No és un simple buit o absència de contingut, sinó tot al contrari, és com si fos un forat negre que conté una remor inexplicable. Es tracta d'un espai conscient. Una respiració que permet posar en valor. Un espai ple d'energia des del que es pot apreciar l'expansió de l' espai i del temps.

I A M J U S T A N I D E A B E T W E

6.1

***I AM JUST AND IDEA
BETWEEN THE TAPE AND
THE WALL, 2015***

Vinil en paret

E N T H E T A P E A N D T H E W A L L

El temps és qui ens fa ser com i qui som. El temps és moviment

<< presents, passats i possibles >>

<< temps, percepció

<< ultrapassar la raó lineal

espai, apreciació>>

<< dissentiments>>

causa1 >>

L'energia és un continu que s'expressa fluint virtualment en tots els sentits. Quan les circumstàncies fan que aquest flux es trobi amb un altre, esdevé canvi.

L'energia de cada objecte és diferent, depèn de com et relaciones tu amb ell.

És interessant com objectes totalment diversos són capaços de conviure energèticament en harmonia entre ells i intensificar l'energia cap a un mateix punt.

Les coses no són d'una manera o d'una altra, sinó també d'una manera i de l'altra.

L'espai *in between* no es pot entendre per si sol, sinó que el seu valor resideix en el fet de posar en relació amb altres, que delimiten l'espai.

<<No hay nada que no esté articulado con el espacio y su articulación es coexistiva a lo real>>

X. Zubiri. **Espacio, Tiempo y Materia**

<<Fan parets, portes i finestres en una casa però la seva utilització també depèn de l'espai buit que hi ha en aquesta. Així és com es relaciona la unitat dels objectes amb l'espai buit >>

Tao Te Ching

FORMA ∞ CONTRAFORMA

POSITIU ∞ NEGATIU

DINTRE ∞ FORA

DESEQUILIBRI ∞ ASIMETRIA

7. Dintre de

*a, ante, bajo, cabe,
con, contra, de,
desde, en, entre,
hacia, hasta, para,
por, según, sin,
sobre, tras...la
superficie de las
cosas.*

Octavi Comeron

*<<Antes de estudiar
Zen, las montañas son
montañas y los ríos
son ríos; mientras
estás estudiando Zen,
las montañas ya no
son montañas y los
ríos ya no son ríos
[...]>>*

*<<El Tao que puede ser
expresado
no es el verdadero Tao
El nombre que se le puede dar
no es su verdadero nombre.
Sin nombre, es el principio del
Universo; y con nombre, es la
madre de todas las cosas.
Des del no-ser comprendemos
su esencia;
y des del ser, sólo vemos su
apariciencia.
Ambas cosas, ser y no-ser,
tienen el mismo
Origen, aunque distinto
nombre. Su identidad es el
misterio y en este misterio
Se halla la puerta de toda
maravilla>>*

Lao Tsé

7.1 La il·luminació

La filosofia Zen és una mescla única de filosofies de tres cultures i idiosincràsies diferents. És una forma de viure típicament japonesa, tot i que reflecteix el misticisme de l'Índia i l'amor de la naturalitat i espontaneïtat del Taoisme.

El Zen és la disciplina de la il·luminació. Zen està convençut que les paraules mai expressaran l'última veritat – no es pot expressar des de les paraules. Si no que és transmesa d'una forma especial, apuntant directament a la ment humana.

Els mestres Zen no són adeptes a les paraules i estan en contra de qualsevol tipus de teorització i especulació. D'aquesta manera desenvolupa mètodes que apunten de forma directa a la veritat amb accions i paraules sobtades i espontànies, que exposen paradoxes conceptuals.

El meu interès en el Tao recau en les seves metàfores. Per Tao, el nostre entorn, les nostres relacions i el nostre bullici són conseqüència de les nostres afinitats. Col·locant la ment des de la quietud observarem *el necessari*.

Cada paisatge per Tao és un espai Sagrat, un temple en el camí cap a *allò*.

El concepte del buit <vacuïtat> és la naturalesa del Tao, és sempre el que causa més controvèrsia. Si abandonem la comprensió conceptual, és possible aproximar-nos més ràpid a l'experiència.

El llenguatge ens permet formalitzar la realitat. El que concebem com a *real* és l'aparença del Tao, les seves plurals manifestacions. El Gran Camí és l'experiència i en aquesta percepció directa ens quedem sense paraules.

*“íntimo con el Origen
Familiar con la Vía”*

“La forma es vacío

Y el vacío mismo es la forma”

Nanam Yeshe

7.2 Espai – S que respiren

Tant d'important són els objectes com l'espai en el qual et situes. Espai intern; és a dir, intrínsec (en ell mateix, en el seu propi cos) – *com respira, com està en l'espai propi*- i, per altra banda, l'espai in-situ; és a dir, la paret, el terra, la cantonada, el marc...

Tinc una extremada atracció per les cantonades. Per aprofitar cada un dels minúsculs errors, detalls de la sala per tal d'intensificar el significat de la peça.

Les lectures lineals no m'interessen i això es veu reflectit en com situo les peces en l'espai. Tot l'espai funciona com un altre cos, que també necessita respirar. No és una capsa esperant a tenir quelcom a contenir; és molt més que això. Té coses molt bones i d'altres que no tant, un esquelet, una pell amb memòries, llocs ocults... També té un tipus d'energia que el fa ésser un espai diàfan perfecte.

L'energia és un flux constant que es mou entrant i sortint dels objectes, recurrent-los. Està en nosaltres i nosaltres podem transformar-la i dipositar-la on vulguem.

In Other Words, In Other's Words And Other Words; és a dir, *En Altres Paraules, En Paraules d'Altres i Altres Paraules* és un llibre-obra en si mateix. No només és un recull d'algunes de les obres que he anat produint aquests últims mesos, sinó que també pots trobar pàgines obra; és a dir, pots trobar alguns muntatges en el seu interior. D'altra banda, també hi ha pàgines que he anomenat *de pensament* i que les distingireu perquè estan marcades en rosa i tenen una tipografia diferent. En aquestes pàgines, intento plantejar un segon relat més poètic al que vaig explicant.

És una aproximació a la meua manera de raonar i de veure les coses.

El text es va generant des de capítols on explico de diverses maneres els meus interessos i on reforço el meu pensament a través de cites dels meus referents. En cap cas em fico en relació directa, d'una manera descriptivament formal amb l'artista, si més no, en aquest apartat *Reflexions* així ho faré.

Tanmateix, tampoc apareixen cap altra fotografia que no sigui meua. Només a la pàgina 6 apareix una imatge – *Una i tres cadires* de *Joseph Kosuth* – que he col·locat perquè il·lustra molt bé el poema *Ús* de *Joan Brossa*. La principal raó per la qual no apareixen més fotografies d'altres artistes, és el valor que dono a la paraula com a imatge. És a dir, intento tant aquí, com més específicament en la peça *_ e n e l d e v e n i r* – equiparar el valor de la paraula al que té la imatge; subvertint les seves funcions. Considerant les paraules com a imatges i les imatges com una altra manera d'il·lustrar el significat de les paraules.

El meu art és un art *de mostrar*, o almenys ho intenta; ja què *mostrar* és un acte complex i difícil de definir. Tot i que pertany al camp del Visible; si bé suposa més aviat el silenci.

L'Art d'Ignasi Aballí també és un art de mostrar (de fet ho serà el de tothom que faci art) però el **d'Aballí, Luz Broto i George Perec** intenten mostrar l'absència, l'ocult i la immaterialitat; per aquesta raó, els he escollit com als meus referents principals.

Les obres d'Ignasi Aballí s'inscriuen en el temps, inscriuen temps. El traspassen, el traspalsen.

Les seves obres sorgeixen com una mena d'esclatxos, d'esquerdes, entre l'abans i el després, l'ahir i l'avui, entre el que es veu i el que passa. Jo intento parlar de la cosa entre el dir i el fet de mostrar. Són un gest des del dit i participen del llenguatge, en el meu cas, des de la poesia. Després de tot, assenyalar amb el dit és un gest que aconsegueix tota paraula.

Invisiblement una paraula fa les coses visibles. Quan anomenem una cosa, la paraula és una manera d'assenyalar la cosa amb el dit. D'obrir esclatxos.

Jo també obro esclatxos, petites fissures treballant des del límit del marc, des dels marges; que és l'espai més indeterminat i sotmès a canvi constant. El que m'agrada d'Ignasi Aballí és com ell mateix habita en els marges de la seva pròpia obra, al costat d'on esperaries trobar una signatura que mai està indicada.

Entre el dit que assenyalem i la paraula es gesta la potència *del mostrar*. Ara bé, crec important ressaltar que si la paraula mostra *la cosa*, no mostra tant la cosa com l'absència de la cosa; és a dir; utilitzar la paraula és posar-se en presència des de l'absència de la cosa que aquesta anomena. La paraula és fantasma i imatge *de la cosa*.

La relació de la paraula amb *la cosa* és molt clara a ***Una i tres Cadires*** de *J.Kouth* en què el nom de la cadira coincideix amb la cadira real (i la imatge de la cadira). Passa quelcom semblant a ***<<ceci n'est pas une pipe>>*** de *Magritte* o en el poema ***Ús*** de *Joan Brossa*. En aquests tres exemples s'emfatitza les condicions de percepció i interpretació; és a dir, al problema entre la relació de les paraules i les coses i entre els objectes i els termes que els defineixen.

Per aquesta raó és tan important i difícil mostrar l'imperceptible, la remor de fons, l'absència-present, perquè neix en un espai d'enmig; un espai que està en moviment i canvi constant. És per això que **En Altres Paraules, En Paraules d'Altres i Altres Paraules** és tan trencador, tan difícil d'entendre; perquè té aquesta essència d'intentar parlar una mica de tot el que està al voltant de *la cosa*, però no acaba mai d'arribar a res concret i específic. Simplement és un camí cap a l'avenir.

Retornant a Ignasi Aballí, m'interessa com té dues formes de treballar molt marcades: per una part l'Ignasi que produeix i per l'altre, l'Ignasi que deixa que les coses segueixin el seu curs. No sé si ell pren consciència i constància de les necessitats de l'objecte; però crec que la seva inactivitat és més aviat cercant la producció des de l'improductiu; és a dir, des del no fer res més que – a l'igual que jo (en certa manera) – i la Luz Broto, treballar des de dinàmiques en què la manipulació de l'objecte, de l'espai o de la circumstància és tan mínima, que tot recau en el detall. Probablement el que més m'atrau són les maneres en què cada un treballa l'absència no com a buit.

Jo, ho faig fixant-me en petits objectes, energies, detalls que fan de les coses; diferents. De coses que passen desapercebudes, que arriben a estar absents a ulls de la resta. Però, no només ho faig amb aquells objectes-estructures que trobo al carrer; sinó que també, ho faig des de l'escriptura i la poesia.

En saber veure en el buit dels espais, en llegir entre línies, en el doble sentit de les paraules. Des de la física textual; és a dir, des de la textualitat i l'error com a quelcom positiu. Com a marca d'autenticitat, impossible de reproduir de la mateixa manera.

En el cas de l'Ignasi ho remet tot al rastre com a gest.

Diu: << atenció als detalls, fins i tot quan sembla que hi ha poca cosa a veure. Sempre hi ha traces i aquestes no es poden eradicar del tot>>.

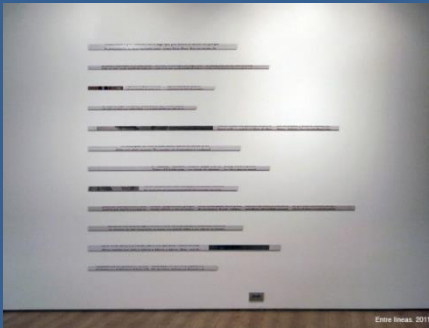
Compren la mateixa traça no com, una marca conscient; sinó com l'efecte secundari o desviació inadvertida del procés creatiu en l'obra.

L'absència no és mai absoluta, ja que no pot estar-se de definir allò que no és el que ha creat. Alguna cosa és absent i nosaltres hem d'assistir a la seva eliminació, *percebut-ne el rastre a la pols quan arrossega els peus al marxar.*

La seva solució és alhora reflectir aquella entitat no visible, esborrant-la, emmascarant-la o indicant-ne l'absència. Són estratègies que ofereixen una reflexió sobre la dilatació de l'experiència de l'objecte.

Tota desaparició és una aparició

1.

Entre línia, 2011

2.

3.

— Imagen incompleta, 2014
Digital print on photographic paper. 110x82 cm.

— Imagen incompleta, 2014
Digital print on photographic paper. 110x82 cm.

Ignasi Aballí

1. *Entre línia*, 2011
2. *Tipp-ex on mirror*, 2001
3. *Imagen incompleta*, 2014

Luz Broto, per altra banda és una artista que compren el procés de realització de l'obra no només com el temps que es requereix per pensar-la i construir-la sinó que també i sobretot, com el període de temps durant el qual som capaços d'apreciar el potencial de l'Imperceptible en l'evolució de la causa, l'esdeveniment o l'acte.

<< Salir antes de tiempo >> és un treball immaterial que s'inscriu en el grup de treballs dintre del projecte Right Cub (2007) i que són intervencions en els espais expositius modificats per alterar la seva funció i/o sentit. El projecte que vull ressaltar és per exemple, Right Cub -04 (2010) dut a terme a La Capella en el qual es van obrir totes les apertures que feia més de 20 anys que estaven tancades, donant pas a allò desconegut.

Com es dona pas al desconegut des de la llum.*

Els processos de treball i experimentació que utilitza, li permeten obrir bretxes i filtrar elements externs i desconeguts en el treball artístic. Jo faig exactament el mateix quan parlo dels girs performatius; és a dir, d'aquells petits girs sobre si mateixos que m'obren fissures, opcions, possibilitats per abordar el projecte artístic des de diversos punts de vista.

Sota el mutisme del silenci que crida a l'orella de l'espectador, la producció de Luz Broto centra el seu interès per l'imprevisible, el secret i la sorpresa. En el meu cas, també treballa des de l'imprevisible amb la física textual- des de la idea i la formalització d'aquesta; és a dir, des de la seva presència a l'espai pàgina; i tracto el secret des de l'ocult.

Luz Broto

*Right Cub 04- Dar paso a lo desconocido, 2011
Intervenció Site-specific
La Capella.*

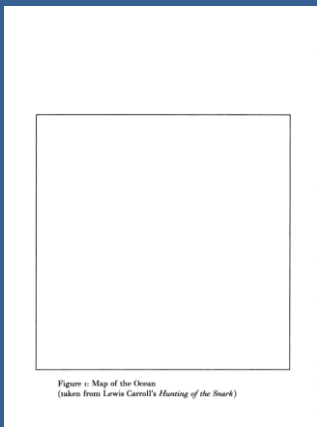
Un altre aspecte on trobo connexions amb la Luz Brota és l'Specific-site; és a dir, aquelles obres que són pensades des de l'espai i en ell mateix. Li dono un valor molt important en saber quin serà el suport - com a lloc - en el que seran gestades les idees. Per descomptat, no totes elles es comporten de la mateixa manera ni tenen les mateixes necessitats. Per això és necessari tenir clar el que vols expressar, com ho vols expressar i si a través d'aquest espai – com a suport- i espai –com a lloc- es compleixen tots els requisits formals i conceptuals que té la idea.

Tenir clar aquest punt va ser molt important alhora de generar I AM JUST AND IDEA BETWEEN THE TAPE AND THE WALL.

Per altra banda, Species of Spaces és una peça per excel·lència encarregada per Paul Virilio l'any 1973, a George Perec. Es compon d' una sèrie d'assajos que reflexionen i reflecteixen qüestions espacials i que se centren en l'anàlisi dels espais quotidians; és a dir, dels espais infraordinaris. Perec utilitza una estructura rigorosa d'escales ascendent, dedicant cada capítol a un tipus d'espai diferent juntament amb un muntatge en el seu interior. El primer capítol està dedicat a l'espai pàgina i la resta estan escrits a la fi de poder ser discutits: l'espai casa, el barri, la ciutat, els camps, el país, Europa, el Vell Continent, el Nou Continent, el món i l'espai exterior així com l'espai entès des de l'abstracció.

Perec obra el llibre amb el mapa de Lewis Carroll de l'Oceà: en primer lloc, l'espai és el buit o el blanc del paper - petit guinyo a Mallarmé i el blanc de la pàgina- entenent la pàgina com espai on tot sorgeix i on tot és possible. El perímetre del quadrat negre transforma aquest buit en quelcom nou, amb un interior i un exterior. De la mateixa manera, la seva escriptura talla a través dels espais i es converteix en el vehicle per experimentar els seus límits.

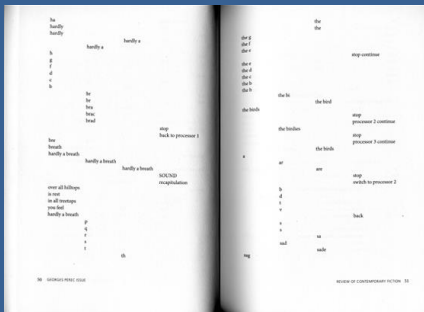
'This is how space begins, with words only, signs traced on the blank page.'

Tornem doncs a la idea de sentir la necessitat tant dels objectes, com de l'espai.

Perec, afirma que és molt difícil veure realment l'espai infra-ordinari, ja que és l'espai on s'esbossen les petites i grans violències de la ciutat.

Jo ho comprenc com l'espai on resideix la veritat. Potser la veritat són les petites i grans violències de la ciutat, del món, de les persones... El infralleu seria per mi: l'impensat, el no dit, el no fet, el que sobra del fet i sobra del dit. El que és infinitament minúscul, mòbil, lleu; que és tan concret com els cossos sòlids. El infralleu és el més difícil de percebre. L'infralleu és l'ocult; és *la cosa*.

Jorge Perec. Map of the Ocean. Species of Spaces del "Map of the Ocean" de Lewis Carroll

Aproximacions a la Poesia Visual

Nous Artistes

Elisabeth Tonnard (1973) és una artista i poeta Holandesa que treballa des de llibres d'artistes, la fotografia i la literatura. Gran part del seu treball consisteix a donar resposta a llibres, textos i imatges existents, tornant-los a treballar des de la poesia, i la creació de narratives visuals fotogràfiques.

Les obres varien en escala i forma; des d'un llibre que és completament invisible, a un llibre que conté una breu història que es va empassar una novel·la, un llibre que és una piscina.

L'anomenen "poet in the space between Photographs" quelcom semblant a poeta en l'espai entre fotografies.

Oceanus és potser el principal referent alhora d'elaborar en el devenir.

Ambdós parlen d'un trajecte, en el qual la imatge i el text va apareixent, tot i semblar que s'esvaeix.

1.

2.

3.

Elisabeth Tonnard

1. *We are Small*, 2013

2. *Mood: Potential* 2010

3. *Oceanus*, 2007

Anatol Knotek (1977) és un artista Austríac. La poesia visual, la instal·lació i l'Art Conceptual són el centre del seu treball artístic.

Intenta recrear idees simples i veritats que sovint se'ns passen per alt.

La poesia Visual, es va iniciar com a part del moviment d'Avantguarda, però a poc a poc s'està tornant més popular.

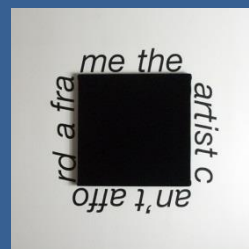
La poesia Visual utilitza la tipografia per crear una imatge amb un missatge inconfusible i de forma atractiva.

Per Konek, ser poeta visual significa tractar de centrar-se en les frases, paraules o lletres de forma individual i tractar de qüestionar la creença comuna. El seu significat. En aquest sentit, jo intento fer una mica el mateix. No sé si ho aconseguixo, però la idea és donar-li a la paraula la seva presència ja sigui emfatitzant o contradient el seu significat,

però trobar una forma física adient en què grafisme i significat siguin acords.

Konek incorpora l'art de la paraula escrita en les seves creacions; pren les paraules, frases comunes i crea nous jocs de paraules visuals i deconstruïdes.

Ell i el seu blog, <http://visual-poetry.tumblr.com/> han sigut els meus referents en aquesta nova aventura amb la poesia; sobretot en l'elaboració de *medium things*.

Anatol Knotek

1. Merror
2. Isn't
3. True story....

BIBLIOGRAFIA

LLIBRES

Aballí, Ignasi (2005) Barcelona: MACBA **O-24H-**
ISBN: 84-89771-14-6; 972-739-152-4

Bergson, Henri (1979) Buenos Aires. **Materia y memoria. Ensayo sobre la relación del cuerpo con el espíritu.**
ISBN-13: 978-987-21000-4-9

De Chirico, Giorgio (1990) **Sobre el arte metafísico y otros escritos.**
ISBN 9788460075332

Foucault, Michael (2001) Méxic **Las palabras y las cosas: una arqueología de las ciencias humanas.**
ISBN: 9789682300172

Hernández Navarro, Miguel Á. (2007) Alcobendas, Colección de Arte Público & Fotografía, Ayuntamiento de Alcobendas **El archivo escotómico de la Modernidad [Pequeños pasos para una cartografía de la visión]**
ISBN: 84-932163-9-9

Kosuth, Joseph (1991) **Art after Philosophy and After: collected writings 1966-1990**
ISBN: 0-262-111578

Milán, Eduardo (2009) **Los lenguajes del símbolo: investigaciones de hermenéutica simbólica EN SU AUSENCIA: TRES NOTAS SOBRE POESIA**
ISBN: 84-7658-602-7

Mit, Geles. (2008) Universidad Politecnica de Valencia. **El tercer texto: Imagen y relato.**
ISBN: 9788483633656

Riera i Moré, Jordi (2010) **EL LÍMIT DE L'INFINIT**
ISBN: 978-8483300947

Salabert, Pere (1986) Barcelona. **Imatges, Inimatges per una teoria del representar.**
ISBN: 8476120311

Solares, Blanca (2001) **Los lenguajes del símbolo. Investigaciones de hermenéutica simbólica.**
ISBN 9788476586020

Zubiri, Xavier (2008) Madrid **Espacio, Tiempo y Materia**
ISBN: 978-84-206-9760-4.

ASSAJOS/ TESIS

De Tena Navarro, Manuel. Universidad de Salamanca (2008) **La presencia de lo ausente. El concepto y la expresión del vacío en los textos de los pintores contemporáneos occidentales a la luz del pensamiento extremo-oriental.**
http://gredos.usal.es/jspui/bitstream/10366/19498/1/DHABA_Presencia%20de%20lo%20ausente.pdf

Foucault, Michel **Of the other Spaces: Utopie and Heteropies** Des Espace Autres, March 1967. Translated from the French by Jay Miskowie.

<http://web.mit.edu/allanmc/www/foucault1.pdf>

Garrido Román, Mar. Universidad de Granada. **Aproximación al estudio del vacío como espacio negativa y sus aportaciones en el campo de la creación.**
<http://publica.webs.ull.es/upload/REV%20BELLAS%20ARTES/9%20%202011/TEXTOS%20COMPLETOS/05%20Garrido%20Rom%C3%A1n.pdf>

Heidegger, Martín (2000) «... **Poéticamente Habita El Hombre...**» **CONFERENCIAS Y ARTÍCULOS**
http://olimon.org/uan/heidegger-poeticamente_habita_el_hombre.pdf

Jenner, Ross. **The Space in Between**
<http://interstices.aut.ac.nz/ijara/index.php/ijara/article/viewFile/34/92>

Sobre l' espai negatiu.
http://es.wikipedia.org/wiki/Ma_%28espacio_negativo%29

Vidal Oliveres Jaume. **LA POESÍA COMO ESTÉTICA DEL FRACASO. ARTE Y UTOPIA**
<http://www.elcultural.com/revista/arte/La-poesia-como-estetica-del-fracaso/9804>

Andrea Larrea Lomas
larrealomas.andrea@gmail.com
672 11 7823